

(Политика, 31.12.2012)

Серијом новогодишњих интервјуа (Бета, Танјуг, РТС, „Политика“) председник Србије Томислав Николић као да хоће да каже колико му је стало до Платформе о преговорима са привременим институцијама самоуправе на Космету и да демантује оне који мисле да је то само његов закљон од оних тешких и болних одлука које ће бити донете у разговорима Београда и Приштине под диригентском палицом Брисела (читај Вашингтона и Берлина).

За некога је Платформа о преговорима о Косову можда неочекивана. Она, међутим, понавља став који сте изнели у Уједињеним нацијама: ви тражите преговоре о статусу Косова?

Увек сам говорио да треба избегавати парцијалне договоре јер, без обзира да ли смо тога свесни, признавали то или не признавали, парцијални договори учвршћују независност Косова и Метохије. То је почело још 2000. године, од првог високог представника за Косово. Ми смо се правили да не видимо да се резолуција крши из дана у дан и да Приштина добија све више ингеренција над људима и територијом, све више атрибута државе. Удаљавали смо се од Косова и Метохије под изговором да решавамо питања како ће људи боље да живе – решавањем питања телефона, саобраћаја...

У кампањи сам обећао да ћу да решим питање статуса и да ће из тога да произађу сва друга решења... И увек сам говорио да Србија не може да призна независност Косова и да за то има упориште у Резолуцији 1244, у томе што никада неће да призна чланство Косова у Уједињеним нацијама, и у Уставу који за Косово предвиђа аутономију у оквиру Србије. На основу члана 122. Устава требало је одавно да донесемо закон о суштинској аутономији Косова. Такав закон није донет да би се врући косовски кромпир пренео другој власти, па чак и ако поново буде иста власт, јер је то био начин да се стално одлаже решење. Сада када се појавио неко ко нуди решење, дочекан је на нож, као што је дочекана и Платформа. Демократска странка, која је одредила ниво на коме се налази Косово, сада каже да је Платформа нереална и популистичка. Када сте у опозицији увек тврдите да можете више него власт, а нама опозиција каже да

Пише: Томислав Николић
среда, 02 јануар 2013 11:47

председник предлаже нереалне планове. Па ако суштинска аутономија није реална, шта је реално? Независно Косово?

Оно што вам је рекла Хилари Клинтон када је била у Београду. За Америку је Косово независно и о томе нема преговора?

Ја сам јој тада рекао, као што ћу сутра било коме, ако не разговарамо о статусу онда Србија нема о чему да разговара, јер Србија не може да призна независност. Не настаје држава тако што је неко призна, већ чланством у УН, с тим што неким државама чак ни УН не гарантују интегритет и суверенитет...

Као што је случај са Србијом?

Да. Јасно је да државе које су признале независност Косова не желе да признају да су направиле грешку. Зато желе да се та независност оствари по било коју цену. Слично је и поводом распада Југославије. Поједине државе желе да за све окриве Србију, да би се показало да су дајући подршку Изетбеговићу и Туђману биле у праву.

Реални сте, кажете да када је у питању Косово време не ради за нас, да нам као песак пролази кроз прсте. Ако Албанци кажу не занима их Платформа...

...Па зар и ми треба да кажемо да је нереално само зато што то кажу Албанци?

Не, него је питање шта радимо када Албанци и Америка кажу: о овоме не разговарамо?

Платформом желим да престане пракса да правимо парцијалне договоре, а да немамо обавезу да поштујемо неки свој документ. Хоћу да разговарамо и о парцијалним проблемима, али знам да је за наше интересе оптимално да је и парцијално договорено тек када је све договорено. Када имате оквир и када нам кажу да желе да разговарају о

Пише: Томислав Николић
среда, 02 јануар 2013 11:47

телекомуникацијама, ми погледамо Платформу и кажемо добро – разговарамо, о енергетици, исто – погледамо резолуцију. То је начин да нас нико не доведе у ситуацију да нас упозна да је нешто договорио а да ми не о томе не одлучујемо и да не можемо да реагујемо.

Ово ће се протумачити да сте незадовољни нечим о чему се Дачић договорио?

Није се он ништа договорио, само је испуњавао оно о чему су се други договорили...

Договорио се о царинама, о официрима за везу?

Не, о царинама се договорио Борко Стефановић. Договорио је, имамо папир у архиви, да се роба царини по законима Косова. То је папир који нас најтеже оптерећује. Најтежи задатак Дачића јесте то што нема нове теме, и ја му Платформом отварам маневарски простор.

Али Дачић изјављује да му то везује руке, да отежава споразум, коначно и да се са вама договорио о промени два става из Платформе да се прекине технички дијалог и да ништа није договорено док све не буде договорено?

Прво, то је мало префорсирано у јавности. Договорили смо да ћемо Платформу да мењамо. Дао сам је Цркви, Академији, народу са Косова, опозицији: зато да би је мењали. Није мој его такав да нећу да променим оно што сам написао. Напротив, променићу много тога да бих имао подршку 200 или 230 посланика, оно што је битно јесте да суштина дефинисана Платформом остане непромењена. То су пре свега државни интереси Србије, од којих нема одступања.

Нисам још разговарао са Дачићем, али ако иза парцијалних договора имамо платформу онда принцип „да ништа није договорено док није све договорено” губи на важности.

Пише: Томислав Николић
среда, 02 јануар 2013 11:47

Иначе не разумем оптужбе да хоћу да прекинем преговоре са Бриселом. То нису преговори са Бриселом него са привременим институцијама самоуправе Приштине...

Али под надзором Брисела...

Да, и мени се чини да је у преговорима увек два према један...

Разумљиво ако су 22 од 27 држава ЕУ признале независност?

Они кажу да је 27, јер је мишљене ЕУ усвојено гласовима свих. Али питање је ако једна држава из ЕУ каже да Косово јесте независно, а друга каже да није – да ли је онда Косово независно? ЕУ је на великом испиту јер је Србија у великој мери елиминисала УН из решавања проблема Косова зато што се ЕУ обавезала да буде статусно неутрална. Не разумем како могу да буду статусно неутрални ако нема преговора о статусу? Може ној да набије главу у песак и да мисли да нема лава, али лав ће да га поједе.

Гледам сваком проблему у очи. Годинама гледам проблем Косова, стално сам саучесник, а ништа не решавам. Никада нисам гласао против предлога било које власти који је изашао пред скупштину уколико се радило о решавању проблема Косова...

Гласали сте против Кумановског споразума, рекли сте да је то капитулација и да нам је Косово отето...

Не, то је било гласање о плану Ахтисари–Черномирдин, и ја сам рекао: „Овог часа сте предали Косово“...

И напустили сте владу.

Пише: Томислав Николић
среда, 02 јануар 2013 11:47

Јесте.

Тада сте рекли – отето Косово. А у Уједињеним нацијама да нам нико није отео Косово и да не може да нам га отме. Дачић каже да је Косово отето и да то треба да утувимо?

После плана Ахтисари–Черномирдин донета је Резолуција 1244 која није до краја потврдила моје слутње, јер је ипак гарантовала суверенитет и право Албанаца на суштинску аутономију...

Да, али у резолуцији се два пута помиње интегритет СРЈ и пет пута разговори у Рамбујеу, односно да ће се статус Косова решити референдумом његовог становништва?

Резолуција је контроверзна. Свако може да је тумачи како му одговара, баш као и све договоре између Албанаца и нас, па када они дођу у Приштину кажу како је учињен још један корак ка независности Косова, а наши да су сачували Косово и да је и даље у Србији.

Ја се овим проблемом бавим поодавно и знају моји сарадници да сваке године скраћујем Платформу, смањујем понеку ингеренцију, коју Србија може да има на Косову.

Па што онда ви не разговарате са Тачијем. Знам да немате то уставно овлашћење, али могли бисте, када вас то толико мучи?

Пре двадесетак дана дана упутио сам позив председници Косова да се сретнемо и обавестио сам о томе Кетрин Ештон и Штефана Филеа.

Да се видите у Београду или Приштини?

То је мање важно, можда би требало избећи и Београд и Приштину. Што се мене тиче, могу да идем у Приштину и да им у скупштини изложим Платформу. Немам никакав проблем са тим. Ево, слушам овде у Београду примедбе на Платформу, чуо сам их и од Албанаца из Приштине. Нисам очекивао да Срби из Београда буду против.

А Срби са Косова су подржали Платформу.

Свестан сам ја српских подела. Видео сам зебњу Срба испод Ибра како ће све да се ради само за Србе са севера Косова, а за њих ништа.

Нападали су вас и у Митровици, називали издајником?

То је мој посао да ме нападају они који ме не разумеју, који рано кукуричу, они који нису хтели да виде ниједан мој потез око Косова.

То је речено када су успостављени заједнички прелази?

То је Влада Србије радила...

Али, ви сте симбол те владе?

Зато што сам најтеже изабран, на директним изборима – и да није било моје победе не би било ове владе. И зато хоћу да помогнем влади. Поштујем устав, не натурам се.

Па што сте изненадили владу Платформом?

Нема ту говора о изненађењу. Поводом Платформе смо се више пута састајали, што је и јавност испратила. Једино изненађење о коме можемо говорити јесте то што је са Тачијем договорено како ће ићи роба преко прелаза само до 10. јануара. Питао сам, 11. је дан, шта ће тог дана да буде? Шта радимо када 11. стигне камион, шта радимо са њим? Нико ми није одговорио. Зато што је Тачи рекао – дајемо поклон Србима за Нову годину и Божић. И мене је изненадило: ако нема царине за север Косова, зашто ти контејнери нису на Ибру него 50 километара пре Ибра.

Очигледно је да ви нисте задовољни детаљима о заједничким прелизима?

Нисам, није ни Дачић. Зато и хоћу Платформу. Не знам, можда неко и жели ово, да исказује јавно незадовољство решењима а да жели да све што пре прође. Не знам како се људи осећају, али зато бих волео да носе Свето писмо у руци након изгласавања у Скупштини и где год крену и где год да се нађу да знају како да се понашају. Мислим да Народна скупштина мора да усвоји принципе за преговоре и решење статуса, и да у образложењу скупштинске резолуције буде цела Платформа. Тек тада ћу знати да нисам ништа пропустио.

Управо сте рекли да постоји разлика у приступу решавању проблема између вас и владе. Можда је она у детаљима, можда је тактичка, можда није стратешка, али она постоји?

Чим је формирана влада, желео сам да се посветимо решавању питања Косова и Метохије. Имали смо два састанка, на првом сам питао ко ће да напише Платформу и председник владе је рекао: „Напиши ти председниче“. Прихватио сам. О тексту смо више пута разговарали и није било озбиљнијих примедби. Тек тада сам га представио опозицији.

Важније је шта кажу из владе о Платформи него из опозиције?

То не треба да буде документ владајуће коалиције него Народне скупштине. Не пишем тај документ за владајућу коалицију, јер ја нисам председник само владајуће коалиције

Пише: Томислав Николић
среда, 02 јануар 2013 11:47

него и опозиције. Уосталом, нису ни сви из владајуће коалиције гласали за мене.

Али ви проблем имате са владајућом већином. Како да остварите намере ако она не подржи Платформу?

Имам право да кажем да је то моја Платформа, а ни један министар нема право да каже да је то што износи став владе. Када текст потпуно уредимо, после добијања свих сугестија – онда ће се о њему изјаснити и влада. Као председник не могу да предложем законе, резолуције. То могу посланици, влада, Народна банка, група посланика. Када завршим Платформу и предам је, њена судбина је у рукама владе. Није став владе то што каже неки министар, а још се уздржавају и они који подржавају Платформу да кажу шта мисле јер се некима чини да има сукоба. Нема сукоба.

На кога мислите да се не изјашњава. На Александра Вучића?

Не. Нико се осим Дачића није изјаснио.

Јесу Бачевић и Љајић. Први је уз вас, други је ближи Дачићу?

Волео бих да Љајић не буде незадовољан. Ако је незадовољан због става „да ништа није договорено док све не буде договорено”, онда то није проблем.

Ако влада мало више измени ваш полазни текст, отвара се могућност да позовете трећину посланика да отвори расправу о оба предлога? То онда је обрачун вас и владе?

Не, не. То не сме да се деси. Ми морамо да будемо на истим позицијама. Због новогодишњих интервјуа говорим о овоме, иначе не бих улазио у јавну полемику. Ни са Платформом нисам излазио у јавност, и ништа није процурило из Председништва, на то сам нарочито поносан...

Па можда је и зато изгледало да је одједном грунуло, јер је Велимир Илић казао да је била жестока дебата, па је написано да су Дачић и Вучић остали до пола три ујутро да разговарају?

Па тако је изгледало, можда је то неко намерно тако приказао. Ја стојим по страни, сви људи у влади су ми драги. Али, хипотетички, ако би неко много одустао од Платформе ја бих морао да се огласим. Имам пуно право да се одредим према том тексту.

Ишли бисте у Скупштину – да се изјашњава о вашем предлогу и о предлогу владе?

Да.

Да ли бих овако могао да опишем шта ви предлагете као решење: Косово је на папиру у Србији али Београд нема власт над Приштином, Приштина на папиру има средине у којима живе Срби али нема никакву власт над њима, него је има Београд?

Тако је. Ја сам решење слично овоме носио 1998. године у Приштину Ибрахиму Ругови, заједно са професором Ратком Марковићем. Било је то пре терористичких акција на Космету, пре бомбардовања.

Није прихватио?

Убили су га Албанци који су били екстремнији.

Албанци или неко други?

Ја претпостављам, Албанци. Слободан Милошевић је чувао Ругову.

Зашто сте на Твитеру написали да подржавате Александра Вучића у борби против корупције?

Не користим друштвене мреже, али сам мојим сарадницима дозволио да на њима одговарају на питања. Не контролишем њихове одговоре и задовољан сам како су то радили. Било је питање да ли подржавам Вучића и стављен је одговор.

У неким медијима је наведено да сте тај одговор ставили зато што сте се неколико дана пре притварана видели са Мирославом Мишковићем и рекли му да закони важе за све?

Не. Нисам се видео са Мишковићем. Не памтим када смо се видели.

Јасно је да између начина избора председника Србије и владе и њихових овлашћена постоји велика разлика. Да ли ту нешто желите да промените, предложите повећање надлежности председника или његов другачији избор?

Тако је, разлика између начина избора и моћи је огромна. Када смо доносили нови устав, Борис Тадић је тражио да председника бира цео народ. Коштуница и ја смо били за то да влада води политику. Што се мене тиче, председника може да бира и Народна скупштина.

Да ли бисте сада нешто променили у свом ставу после изјава које су Бакир Изетбеговић и Иво Јосиповић навели као разлог да се не виде са вама?

Ништа.

Феликс Бибер из Института за југоисточну Европу из Граца каже да сте исувише искрени и да вам недостају дипломатски манири. Ви тврдите да сте увек рекли тачно оно што сте желели?

Ја тачно кажем шта мислим и желим да и мени тако јасно кажу. Нећу да се мењам, нећу да сада постајем политичар који не говори оно што мисли. Начин на који се данас воде разговори у великој мери је допринео да се односи Србије са земљама региона и света унапреде и побољшају.

Чуо сам да бисте можда могли да посредујете у односима Македоније и Грчке?

Да, то ми је понуђено у Грчкој. Покушаћу. Јасно је да Македонија никада неће моћи да има то име без неког додатка. Верујем да би можда свима било прихватљиво да се зове Вардарска Македонија. Мислим и да би Грци требало да прихвате да се језик зове македонски.

Мени је важније да посредујем у спору Македонске и Српске цркве. Тај спор веома оптерећује односе наше две државе.

Драган Бујошевић